

NOVIČNIK PROJEKTA ABI

<http://www.abi-project.eu>

Spoštovani bralci,

Partnerji v projektu ABI vam z veseljem predstavljamo prvi Novičnik projekta ABI.

S kratico ABI označujemo evropski projekt z naslovom »Development of a common training programme for longterm ABI caregivers« (»Razvoj programa usposabljanja za zaposlene, ki delajo z osebami po pridobljenih možganskih poškodbah«).

V pričujočem Novičniku vam na kratko predstavljamo projekt ABI, opisujemo njegove dosedanje dosežke in navajamo korake, ki sledijo do zaključka projekta oktobra 2011.

Ob tej priliki se partnerji iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste doslej prispevali k uspešni izvedbi projekta ABI.

Naslednja številka Novičnika bo izšla v mesecu novembru 2011.

Lep pozdrav,

Danielle Jagodic,
vodja projekta ABI

Novičnik št. 1, marec 2011

UVOD

Sredstva za projekt ABI je prispevala Evropska komisija v okviru programa vseživljenjskega učenja Leonardo da Vinci. Projekt izvaja osem sodelujočih organizacij v petih državah članicah Evropske unije: Sloveniji, Franciji, Avstriji, Belgiji in na Madžarskem.

Glavni cilj projekta ABI je izboljšanje kakovosti življenja oseb s pridobljeno možgansko poškodbo (PMP) in njihovih bližnjih. To skušamo doseči z izboljšanjem oskrbe in podpore, ki jo prejema osebe z možgansko poškodbo, prek:

- Izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev in ostalih zaposlenih na področju pridobljene možganske poškodbe. V programu osnovnega usposabljanja zaposleni razvijejo posebne veščine, znanje in odgovornosti, potrebne za čim višji standard oskrbe ter podpore.
- Širjenja ozaveščenosti o PMP med ponudniki storitev, strokovnjaki, nosilci odločanja in pristojnimi organi.

Projekt ABI se je začel 1. oktobra 2009 in se bo zaključil 31. oktobra 2011.

Več podatkov o projektu najdete na spletni strani www.abi-project.eu.

OZADJE PROJEKTA

Pridobljena možganska poškodba (PMP) pomeni vsako poškodbo možganov, ki se zgodi po rojstvu.

PMP je pogost pojav. Vsako leto več kot 1 milijon Evropejcev utрпи PMP. Najpogostejši vzrok za PMP je **možganska kap**, pri kateri je prekrvavitev možganov prekinjena zaradi strdka ali krvavitve. Možganska kap se največkrat pojavi pri starejših ljudeh, približno petina kapi pa prizadene osebe mlajše od 55 let. S staranjem evropskega prebivalstva narašča tudi število možganskih kapi.

Drugi najpogostejši vzrok za PMP je nesreča ali nezgoda; tovrstni poškodbi pravimo **nezgodna možganska poškodba (NMP)**. NMP je posledica silovitega udarca v glavo. Razlogov za nastanek NMP je več; trije najpogostejši so avtomobilska nesreča, fizično nasilje in padec. Tveganje za NMP je najvišje pri mladih in starejših osebah. Natančno število oseb z NMP težko ocenimo, a je številka mnogo višja, kot bi pričakovala večina ljudi.

Stopnje možganske poškodbe segajo od blagih poškodb, kjer posameznik popolnoma okreva ali ima le manjše posledice, do hudih poškodb, ki povzročijo težje oblike motenj ali smrt. Čeprav je vsaka poškodba možganov resna, hude okvare pa so lahko usodne, je napredek v medicini izboljšal možnosti preživetja po PMP. Po podatkih evropskega združenja za možganske poškodbe EBIS (www.ebissociety.org) vsako leto približno 10.000 Evropejcev, ki preživijo poškodbo, utрпи trajno invalidnost ali vseživljenjsko izgubo sposobnosti opravljanja dnevnih aktivnosti.

Prav tako lahko PMP povzroči kronične telesne okvare, so za poškodovance pogosto bolj pogubne kognitivne, čustvene in vedenjske

motnje, ki povzročajo težave pri medsebojnih odnosih, spletanju socialne mreže, udeleževanju v aktivnostih prostega časa ter zaposlitvi. Te motnje pogostokrat popolnoma spremenijo posameznikovo življenje, načnejo družinske vezi in dolgotrajno vplivajo na širšo skupnost.

Okrevanje je po navadi počasno in traja vse življenje. Veliko oseb s hudimi možganskimi poškodbami ne more več opravljati vsakdanjih aktivnosti ali pa se k njim vrnejo po dolgotrajni rehabilitaciji, v okrnjeni obliki.

Soočanje z obsežnimi posledicami PMP je izziv tudi za zaposlene, ki nudijo neposredno podporo in pomoč osebam s PMP. Delo s temi posamezniki je lahko še posebej stresno za novo zaposlene in neizkušene strokovne delavce, spremljevalno osebje ter osebje v programih in storitvah, ki niso specializirani za obravnavo po PMP, npr. v domovih za starejše, kjer nudijo oskrbo osebam s PMP zaradi naraščajočega števila možganskih poškodb in pomanjkanja ustreznih specializiranih programov v skupnosti. Ti zaposleni žal ne poznajo vseh posledic, raznolikosti in vplivov PMP na vsakodnevno življenje oseb po PMP in njihovih bližnjih.

Pomanjkljivo razumevanje sprememb po PMP neposredno vpliva na kakovost oskrbe in podpore, ki ju prejemajo osebe s PMP, ter povečuje tveganje za razvoj dolgotrajnih psihosocialnih, čustvenih in vedenjskih težav. Osebje z neustreznim znanjem lahko resno ogroža tudi lastno zdravje in dobrobit.

Rehabilitacija po možganski poškodbi je večplasten, občutljiv in zahteven proces, ki zahteva celovit pristop k rehabilitaciji in interdisciplinarno delo. S primerno oskrbo in podporo zmanjšamo posameznikovo odvisnost, mu omogočimo, da ponovno prevzame svojo vlogo v skupnosti, ter znižamo stroške oskrbe. Zato je nujno, da ima posameznik dostop do ustrezno usposobljenega osebja.

S programi usposabljanja in izobraževanja zaposleni bolje razumejo večplastnost

možganske poškodbe, prepoznajo sposobnosti posameznika in ovire, s katerimi se sooča po poškodbi ter se ustrezno odzovejo.

DOSEDANJI DOSEŽKI

1. Glavna dosežka projekta ABI sta razvoj Učnih ciljev programa usposabljanja in oblikovanje Vodnika za delo z osebami po PMP.

○ Učni cilji programa usposabljanja

Program usposabljanja za delo z osebami po PMP opisujemo z učnimi cilji, s čimer poudarjamo njegovo usmerjenost v pridobivanje veščin namesto zgolj v pridobivanje znanja.

Učni cilji projekta ABI so dogovorjene definicije osnovnega znanja in veščin 10 učnih področij, ki jih bodo udeleženci usposabljanja osvojili. Cilji so jasno navedeni, zato udeleženci natančno vedo, katere veščine morajo razviti, izvajalci vedo, katera znanja morajo posredovati, organizacije pa vedo, kakšne stopnje veščin lahko pričakujejo od zaposlenih.

Učni cilji so na voljo v angleškem, slovenskem, francoskem, nemškem in madžarskem jeziku na spletni strani projekta ABI: www.abi-project.eu.

○ Anketni vprašalniki o potrebah zaposlenih:

Učne cilje smo partnerji oblikovali na podlagi anketnih vprašalnikov o potrebah zaposlenih, ki neposredno delajo z osebami s PMP. Vprašalnike smo razdelili zaposlenim v Sloveniji, Franciji, Avstriji in na Madžarskem konec leta 2009. Vprašanja so obsegala dve glavni področji: osebne potrebe po usposabljanju in samooceno lastnega znanja.

Vprašalnike o potrebah po usposabljanju je izpolnilo 333 zaposlenih.

V skladu s ciljem projekta (izboljšanje kakovosti storitev za osebe s PMP) so sodelujoči v projektu izvedli tudi pol strukturirane intervjuje z uporabniki storitev, ki so sodelovali v fokusnih skupinah.

Intervjuvanci/uporabniki so odgovarjali na kratka, razumljiva, odprta vprašanja ter navedli kompetence (znanje, veščine in vrednote), ki so po njihovem mnenju pomembne pri nujenju storitev. V fokusnih skupinah je sodelovalo 58 uporabnikov storitev.

Rezultati obeh raziskav so povzeti v štirih državnih poročilih o potrebah po izobraževanju in jih najdete na spletni strani www.abi-project.eu.

○ **Vodnik za delo z osebami po PMP:**

Vodnik služi kot pomoč udeležencem v programu usposabljanja in je namenjen vsem, ki sodelujejo v procesu rehabilitacije in podpore po možganski poškodbi. Vodnik obsega 10 modulov. Vsak modul opisuje specifično značilnost pridobljene možganske poškodbe oziroma področje obravnave. Namen Vodnika je, da pouči in opolnomoči strokovnjake in ostale zaposlene na način, da spodbuja razmišljanje, kreativnost in fleksibilnost ter povečuje odgovornost pri delu.

2. V želji po uskladitvi programa usposabljanja z državnimi in evropskimi standardi ter predpisi smo partnerji pripravili :

○ **Štiri analize zakonodaj, zahtev in standardov v sodelujočih državah:**

Analize smo izvedli v Sloveniji, Franciji, Avstriji in na Madžarskem, s čimer smo pridobili jasen pregled nad zakonodajo in standardi, ki določajo procese verifikacije ter akreditacije na državni ravni.

Analize so sodelujočim državam ponudile:

- splošne podatke o uvajanju evropskega ogrodja kvalifikacij EQF in nacionalnega ogrodja kvalifikacij NQF v Sloveniji, Franciji, Avstriji in na Madžarskem,
- opis sistemov izobraževanja in usposabljanja odraslih v teh državah,
- pregled nad organi, zadolženimi za verifikacijo in akreditacijo programov izobraževanja in usposabljanja,
- opis postopkov uvedbe programa usposabljanja ABI v teh državah in možnih ovir, na katere lahko naletimo.

Glavni izsledki analiz so predstavljeni v štirih državnih poročilih.

Meddržavno poročilo povzema državna poročila in navaja razlike med državami. Poročila najdete na spletni strani projekta ABI: www.abi-project.eu.

3. V želji po širjenju ozaveščenosti o projektu smo partnerji pripravili :

○ **Strategijo širjenja in uporabe rezultatov projekta.**

○ **Logotip projekta ABI.**

○ **Spletno stran projekta ABI:**

Spletna stran projekta je na voljo od decembra 2009 na naslovu www.abi-project.eu. Namen spletne strani je, da olajša širjenje rezultatov projekta ciljnim in interesnim skupinam. Vsi končni rezultati, namenjeni širši javnosti (poročila, analize, zapisniki sestankov ipd.), so objavljeni na spletni strani, ki jo redno posodabljam z novimi podatki.

○ **Projektna zloženka:**

Zloženka predstavi partnerstvo in splošne podatke o projektu. Od februarja 2010 dalje je na voljo v angleškem, slovenskem, madžarskem, nemškem in francoskem jeziku. Digitalno obliko zloženke lahko prenesete s spletne strani projekta (www.abi-project.eu),

4. V želji po učinkovitem vodenju projekta smo partnerji pripravili:

- Načrt ocenjevanja kakovosti projekta.

.....in organizirali:

- Tri meddržavne projektne sestanke:

Uvodni sestanek projekta ABI smo organizirali v Ljubljani v Sloveniji oktobra 2009. Dvodnevni sestanek je bil odprt za širšo javnost, kar je omogočilo ciljnim skupinam in drugim interesentom, da si ustvarijo natančno predstavo o celotnem projektu.

Na sestanku smo se med seboj spoznali predstavniki sodelujočih držav in predstavili namen projekta, njegov obseg, glavne rezultate, predvidene vložke, proračun ter roke. Razpravljali smo o vlogah, odgovornostih, načinu vodenja in splošnem pristopu k projektu.

Sledila sta še dva projektna sestanka, in sicer v Angersu v Franciji marca 2010 ter Szombathelyu na Madžarskem novembra 2010.

Na sestanku v Franciji smo se partnerji pogovarjali predvsem o razvoju Učnih ciljev projekta ABI.

Na sestanku na Madžarskem smo sodelujoči razpravljali o kriterijih izbora izobraževalcev v vsaki državi, organizacijski obliki usposabljanja, o načinu evalvacije osvojenih znanj in veščin udeležencev in o predvideni vsebini in strukturi Vodnika za delo z osebami po PMP.

NADALJNI KORAKI...

1. Pilotno testiranje

Aprila in maja 2011 bodo organizirana tri pilotna testiranja v Sloveniji, Franciji in na Madžarskem. Namen testiranja je, da predstavniki ciljnih skupin programa usposabljanja, podajo mnenje o vsebini in izvedbi usposabljanja ter smernicah za naprej. Na podlagi podanega mnenja bomo partnerji program spremenili, kjer bo potrebno.

2. Priprava poročil o vključitvi programa usposabljanja v sistem nadaljnega izobraževanja in usposabljanja zaposlenih v posameznih državah

Na podlagi povzetkov poročil, spisanih med trajanjem projekta, bomo partnerice oblikovale podrobno strategijo/delovni načrt za izvajanje programa usposabljanja v svoji državi.

Meddržavno poročilo bo povzelo poročila o državnih strategijah. Vsebovalo bo tudi poglavje s priporočili. Poročilo bo obravnavalo nadaljnjo izvajanje programa usposabljanja in predlagalo delovni načrt za aktivnosti, ki presegajo okvire projekta.

3. Končna projektna zloženka

Zloženka v petih jezikih bo predstavila dosežene rezultate projekta in njegov vpliv.

4. Končna konferenca projekta PMP

Končna konferenca projekta bo potekala v Ljubljani v Sloveniji 21. oktobra 2011. Na konferenci bomo predstavili:

- pregled projektne dela,
- rezultate projekta,
- izkušnje sodelujočih držav,
- prihodnje aktivnosti po izteku projekta.

Konferenca bo tudi priložnost za navezovanje stikov in izmenjavo informacij s predstavniki raznih institucij, strok, z osebami s PMP ter njihovimi družinami, nosilci odločanja, s pokrovitelji in z drugimi ključnimi interesenti.

Za dodatne podatke se, prosimo, obrnite na koordinatorico projekta ABI:

Ga. Danielle Jagodic (danielle.jagodica@zavod-zarja.si) – vodja projekta
Center Zarja, Hladilniška Pot 34, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 547 17 77
Telefaks: +386 1 547 18 04
www.zavod-zarja.si
<http://www.abi-project.eu>

Projekt je financiran iz sredstev Evropske komisije. Vsebina tega dokumenta ne odraža nujno stališča Evropske komisije ali Nacionalne agencije, ravno tako ne vključuje kakršnekoli odgovornosti z njune strani.